

A. Analytická časť

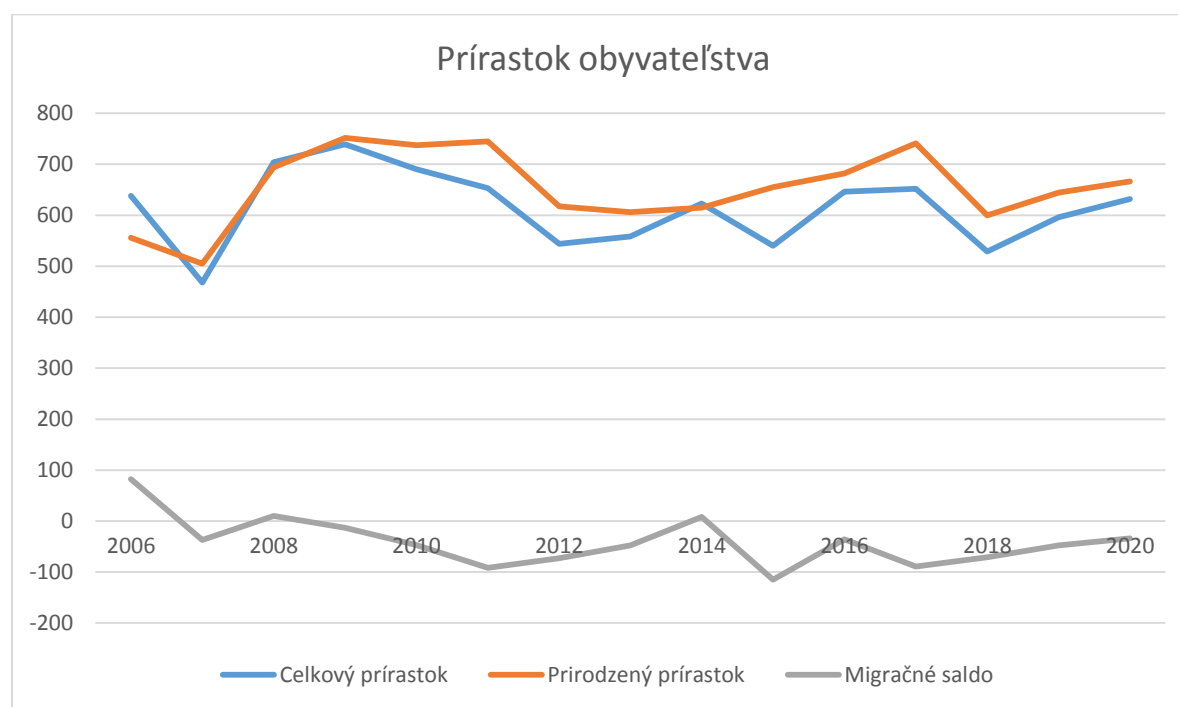
I. Analýza hospodárskeho, sociálneho a demografického stavu okresu

a. Demografická štruktúra

Okres Kežmarok patrí z hľadiska počtu obyvateľov 75 849 (k 1.7. 2020) k väčším okresom Prešovského kraja (5. najväčší z trinástich okresov). Z celkového počtu obyvateľov kraja žije v okrese Kežmarok 9,18 % obyvateľov.

Z dlhodobého hľadiska má vývoj počtu obyvateľov v okrese rastúci trend. Rastúci trend je podporený najmä prirodzeným prírastkom (natalita je dlhodobo vyššia ako mortalita). Rast počtu obyvateľov je však korigovaný zväčša záporným migračným saldom.

Graf 1 - Prírastok obyvateľstva

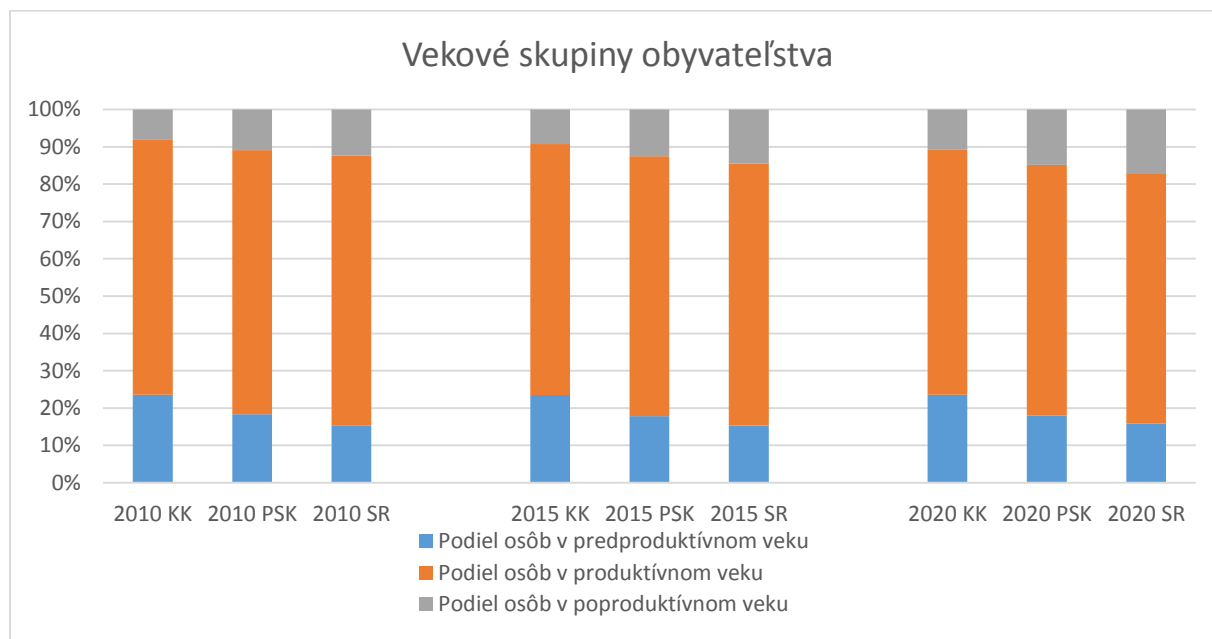

Prameň: Datacube om7106rr

Okres má najnižší **priemerný vek obyvateľstva (34,66) v rámci okresov Prešovského kraja**. Priemerný vek je o vyše 4 roky nižší, ako priemer za Prešovský kraj (39,05), v porovnaní s celoslovenským priemerom (41,26) je rozdiel až 6,6 roka.

Aj keď sa hodnota indexu starnutia dlhodobo zvyšuje, je okres Kežmarok okresom s **najvyšším percentuálnym podielom osôb v predproduktívnom veku – 23,63 %**. Rovnako je to okres s **najnižším podielom osôb v poproduktívnom veku v rámci kraja (2. miesto v rámci Slovenska po Námestove)**.

Graf 2 - Vekové zloženie obyvateľstva

Prameň: Datacube om7005rr

Okres je tvorený celkovo 41 územnosprávnymi jednotkami – 38 obcí a 3 mestá.

Územie okresu zahŕňa 6 obcí s počtom obyvateľov do 199, **9 obcí s počtom obyvateľov od 200-499**, 7 obcí s počtom obyvateľov od 500-999, 7 obcí s počtom obyvateľov 1000-1999, **8 obcí (vrátane najmenšieho mesta okresu Spišskej Starej Vsi) s počtom obyvateľov 2000 – 4999** – obce Huncovce, Krížová Ves, Ľubica, Podhorany, Rakúsy, Stráne pod Tatrami a Toporec. 4 obce, vrátane 2 miest s počtom obyvateľov nad 5000. Sú to okresné mesto Kežmarok (16 268 obyvateľov), druhé mesto v okrese Spišská Belá (6750 obyvateľov k 31.12.2020), a obce Lendak (5422 obyvateľov) a Veľká Lomnica (5099 obyvateľov). Prevažná časť územia je tvorená vidieckymi oblasťami.

Z hľadiska priestorového sociálno-ekonomického rozvoja je okres tvorený **územiaми Miestnych akčných skupín** zahrňujúcimi 36 obcí okresu. Jedna MAS je tvorená výlučne obcami okresu Kežmarok (OZ pre rozvoj regiónu Spiš – 13 obcí), Jedna MAS je tvorená väčšinou obcami z okresu Kežmarok – MAS Tatry Pieniny LAG – 23 obcí z okresu Kežmarok + 7 obcí z okresu Poprad (v Zamagurí). 3 obce z okresu (Mlynčeky, Stará Lesná, Veľká Lomnica) sú súčasťou MAS Pro Tatry, kde väčšina obcí je z okresu Poprad. 2 obce nie sú členmi žiadnej MAS (Stráne pod Tatrami, Vrbov).

Hustotu obyvateľov má okres vyššiu v porovnaní s hustotou obyvateľov v PSK (Kežmarok – 120,42 obyv./km², PSK – 92,13 obyv./km²), na čom má podiel najmä veľkostná štruktúra obcí – zastúpenie väčších obcí a tiež fakt, že značnú časť obyvateľov tvoria príslušníci MRK, ktorí žijú v koncentráciách. Túto hodnotu je možné považovať za vyššiu aj vzhľadom na priemer za Slovenskú republiku (111,33 o/km²).

Podľa prognóz vývoja stavu obyvateľstva do roku 2035 je predpokladaný kontinuálny rast počtu obyvateľov na hodnotu 81 045 obyvateľov v porovnaní so súčasnými 75 849.

Graf 3 - Prognóza vývoja počtu obyvateľov

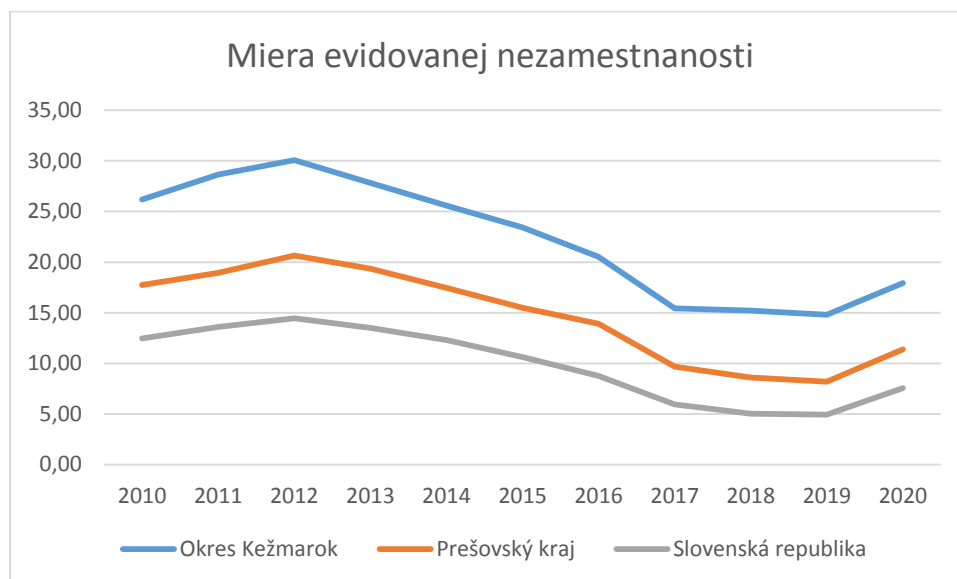

Prameň: www.infostat.sk

b. Nezamestnanosť

Miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Kežmarok bola k 31.12.2020 na úrovni 17,93 % (ŠÚ SR). V rámci Prešovského kraja je to okres s najvyššou mierou nezamestnanosti. Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie bol za obdobie ostatných 10 rokov najnižší na konci roka 2019 (pred vypuknutím pandémie COVID-19) - 4821. V roku 2020 stúpol počet disponibilných uchádzačov o zamestnanie takmer na úroveň rokov 2016 - 2017. Miera nezamestnanosti v okrese Kežmarok, je dlhodobo nad slovenským priemerom, a nad priemerom Prešovského kraja. Vývoj miery evidovanej nezamestnanosti v okrese Kežmarok kopíruje vývoj nezamestnanosti v Slovenskej republike a v Prešovskom kraji avšak stabilne patrí medzi 3 okresy s najvyššou mierou evidovanej nezamestnanosti v SR.

Graf 4 - Miera evidovanej nezamestnanosti

Prameň: Datacube pr3108rr

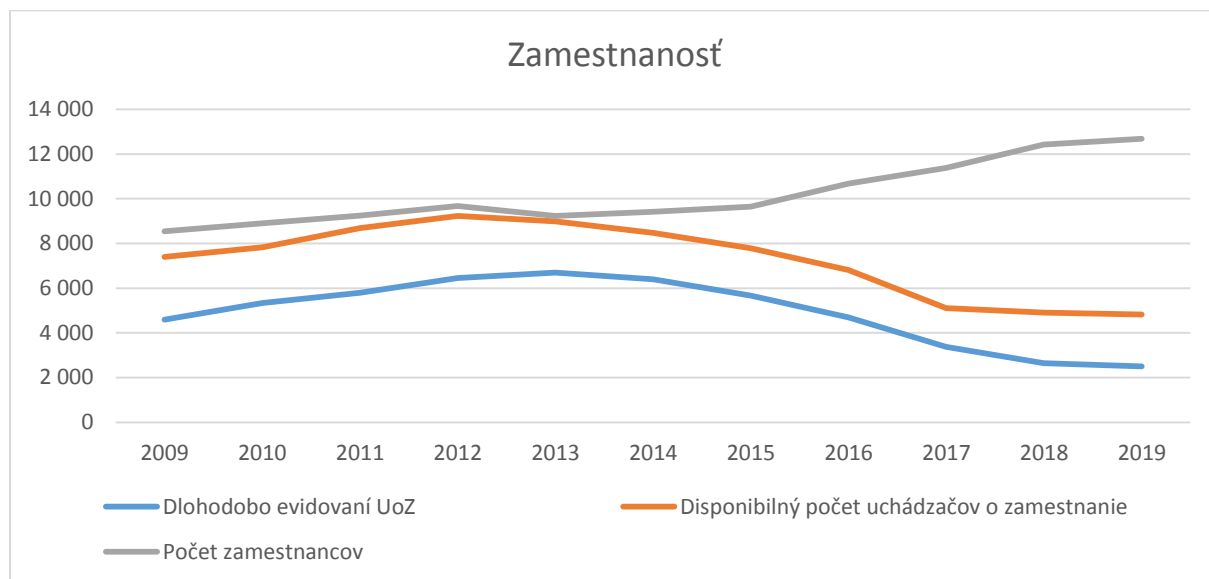
V ostatných 5 rokoch (2016-2020, počas realizácie Akčného plánu) v okrese Kežmarok zaznamenávame **pokles miery evidovanej nezamestnanosti** o 2,60 pb, čo je mierne vyšší pokles, ako v Prešovskom kraji ako celku (2,52 pb) a zároveň je to vyšší pokles v porovnaní s poklesom miery nezamestnanosti na Slovensku (pokles medzi rokmi 2016 – 2020 o 1,19 pb). Z okresov PSK zaradených medzi NRO však zaznamenali nižší pokles v tomto období len okresy Sabinov a Vranov nad Topľou. Najnižšiu hodnotu za sledované obdobie dosahuje miera evidovanej nezamestnanosti v roku 2019 – 14,79 %. Najvýraznejší pokles bol dosiahnutý medzi rokmi 2016 a 2017 (5,09 pb). Medzi rokmi 2019 a 2020 však opätovne zaznamenávame v okrese Kežmarok vyšší medziročný nárast (3,14 pb) – porovnateľný s nárastom v PSK a SR (3,2, resp. 2,65 pb). V okrese Kežmarok, podobne, ako v PSK a SR je dlhodobo vyššia evidovaná miera nezamestnanosti u žien ako u mužov. V Kežmarku je tento rozdiel porovnateľný s PSK a SR (rozdiel v miere zamestnanosti mužov a žien v roku 2020: KK: 1,9 pb, PSK: 2,4 pb, SR: 1,82 pb).

Celkový počet zamestnancov v okrese Kežmarok **vzrástol od roku 2009 do roku 2019 o 4133, čo predstavuje nárast o vyše 48 %**. Týmto sa okres Kežmarok zaradzuje na 6. miesto v náraste počtu evidovaných zamestnancov v sledovanom období medzi okresmi PSK. O to väčší mala na zamestnanosť vplyv pandémie COVID 19, ktorá prispela k opätovnému poklesu počtu zamestnancov v okrese.

Z celkového počtu disponibilných UoZ patrí do skupiny **dlhodobo nezamestnaných občanov až vyše 54 %**.

Aj v tomto ukazovateli sa radí okres Kežmarok medzi tie najhoršie v PSK aj z celoslovenského hľadiska (5. najhoršie miesto v kraji, 12. najvyšší podiel v SR).

Graf 5 - Počet zamestnancov, uchádzačov o zamestnanie a dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie

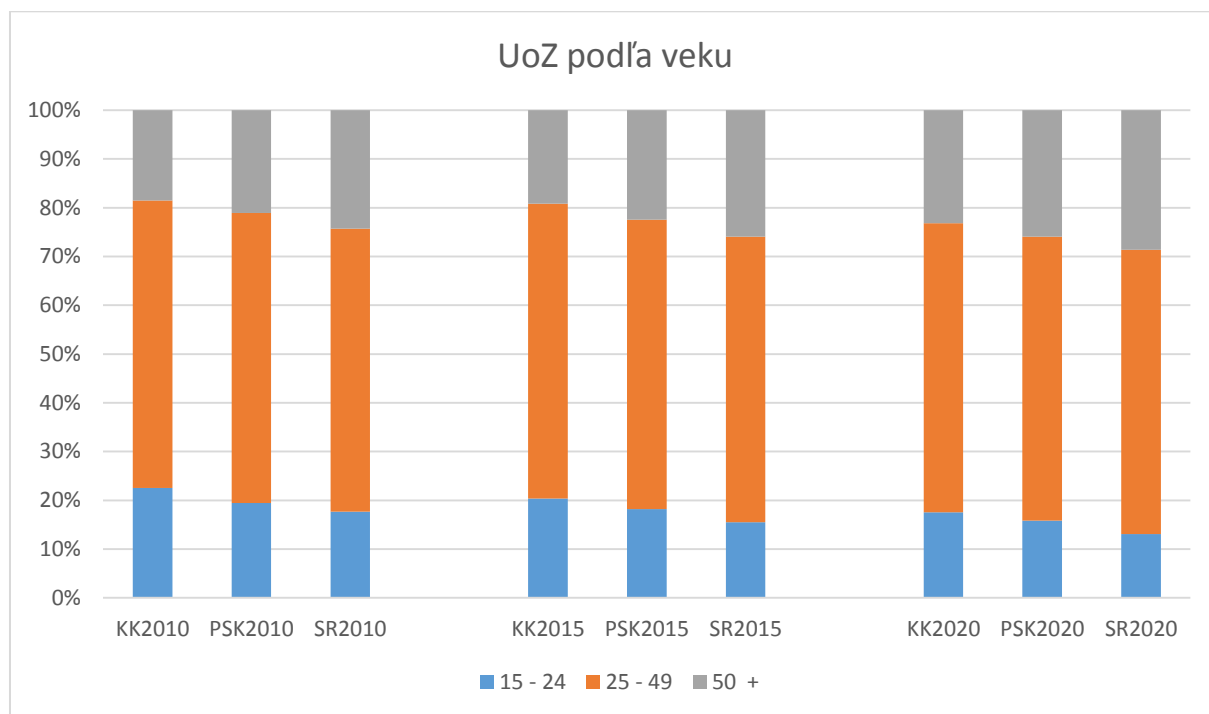

Prameň: Datacubes pr3113rr, pr3106rr, pr3107rr

Z hľadiska vekovej štruktúry uchádzačov o zamestnanie dominujú uchádzači vo veku od 25 do 49 rokov - 3774, ktorí tvoria vyše 59% z celkového počtu uchádzačov.

Počas pandemického roka 2020 v okrese Kežmarok sa stretávame s výrazným nárastom počtu uchádzačov o zamestnanie vo veku nad 50 rokov, ktorý v súčasnosti dosahuje 1473 osôb, čo je 23,14 % z celkového počtu uchádzačov o zamestnanie. Tento podiel je však pod priemerom PSK a SR. **Horšia situácia je v podiele mladých uchádzačov o zamestnanie vo veku 15 – 24 rokov. Títo uchádzači tvoria vyše takmer 18 % z celkového počtu uchádzačov, čím o takmer 2 pb prekračujú podiel tejto vekovej skupiny uchádzačov v PSK a až o 4,5 pb podiel v SR.**

Graf 6 - Podiel uchádzačov o zamestnanie podľa veku

Prameň: DataCube pr3107rr

c. Vzdelávanie

V rámci **vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva** okresu Kežmarok dominujú obyvatelia s úplným stredným vzdelaním s maturitou v podiele 29,53 %, **základným vzdelaním s podielom 28,07 % (vyššie 10 pb nad úrovňou priemeru za SR)** a učňovským a odborným vzdelaním (bez maturity) s podielom 26,65 %.

V okrese sa nachádza **37 materských škôl**, v ktorých je prijatých **2430 detí**. Na základe prepočtov IVP podľa údajov RFO (2018) a RIS MŠVVŠ SR (2018) v okrese Kežmarok navštevovalo predškolské zariadenia **74% 5-ročných detí (tým sa zaradzuje okres medzi najhoršie v rámci SR)**. Podľa vyššie uvedených údajov sa v okrese nachádzajú tieto obce s viac ako 10 chýbajúcimi miestami pre dosiahnutie plnej zaškolenosti 5-ročných detí – Podhorany (chýba 67 miest), Huncovce (chýba 28 miest), Ľubica (chýba 22 miest), Veľká Lomnica (chýba 20 miest), Stráne pod Tatrami (chýba 15 miest), Jurské (chýba 13 miest), Toporec (chýba 11 miest).

V sieti škôl je zaradených **20 plneorganizovaných základných škôl všetky s vyučovacím jazykom slovenským, ktoré navštevuje 8610 žiakov. Neplneorganizovaných základných škôl je 10 a navštevuje ich dovedna 463 žiakov.**

V rámci každoročne organizovaného celoslovenského testovania piatakov v predmetoch matematika, slovenský jazyk a literatúra na reprezentatívnej vzorke žiakov sa **v roku 2019** v kategórii **matematika** okres Kežmarok v spodnej časti pásma „Stredne vecne významne horšie ako národný priemer“ (**5. najhorší výsledok z okresov SR**).

V testovaní zo **slovenského jazyka a literatúry** sa okres Kežmarok umiestnil v spodnej časti pásma „Silne vecne významne horšie ako národný priemer“ (**2. najhorší výsledok zo všetkých okresov SR**). Podiel žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia v okrese Kežmarok, ktorý sa pri testovaní sleduje je viac ako 5 %.

V okrese je 6 Základných umeleckých škôl – ZUŠ Antona Cígera Kežmarok, ZUŠ Petržalská, Kežmarok, Súkromná ZUŠ Rosnička, Červený Kláštor, ZUŠ Spišská Belá, ZUŠ Rakúsy a ZUŠ v Lendaku (ako súčasť spojenej školy – ZŠ, ZUŠ, MŠ).

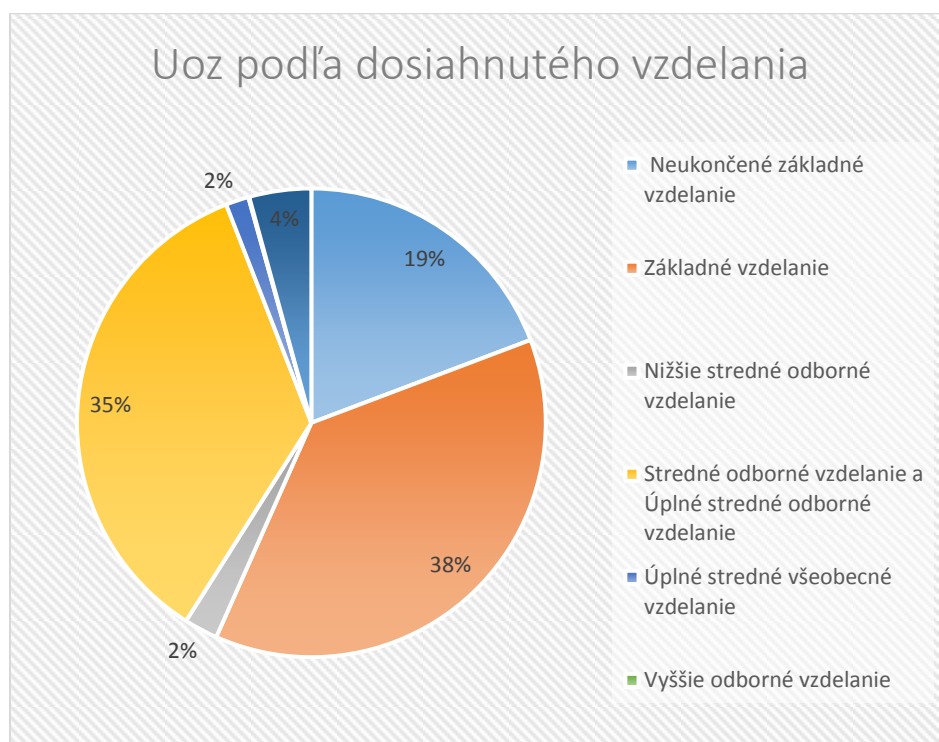
V okrese Kežmarok je **7 stredných škôl**, z toho **2 gymnáziá (1 v Kežmarku a 1 ako organizačná zložka Spojenej školy v Spišskej Starej Vsi)**, **4 stredné odborné školy (vrátane 1 hotelovej akadémie)** a **1 Stredná umelecká škola**. Nenachádza sa tu ani jedna vysoká škola. Nachádza sa tu kontaktné miesto Vysokej školy ekonómie a manažmentu verejnej správy v Bratislave.

Najväčší podiel uchádzačov o zamestnanie z celkového počtu uchádzačov tvorí ku koncu roka 2020 skupina obyvateľov s **ukončeným základným vzdelaním, teda 2381 uchádzačov, čo je 35 %**. **Až 19 % UoZ nemá ukončené ani základné vzdelanie (1225 UoZ)**.

Podiel uchádzačov o zamestnanie s nedokončeným základným vzdelaním a ukončeným základným vzdelaním tak tvorí až 54 % uchádzačov o zamestnanie.

Významne zastúpená je aj skupina uchádzačov s ukončeným stredným odborným a úplným stredným odborným vzdelaním – 2234, čo tvorí 35%.

Graf 7 - Podiel UoZ podľa dosiahnutého vzdelania (december 2020)

Prameň: údaje UPSVaR

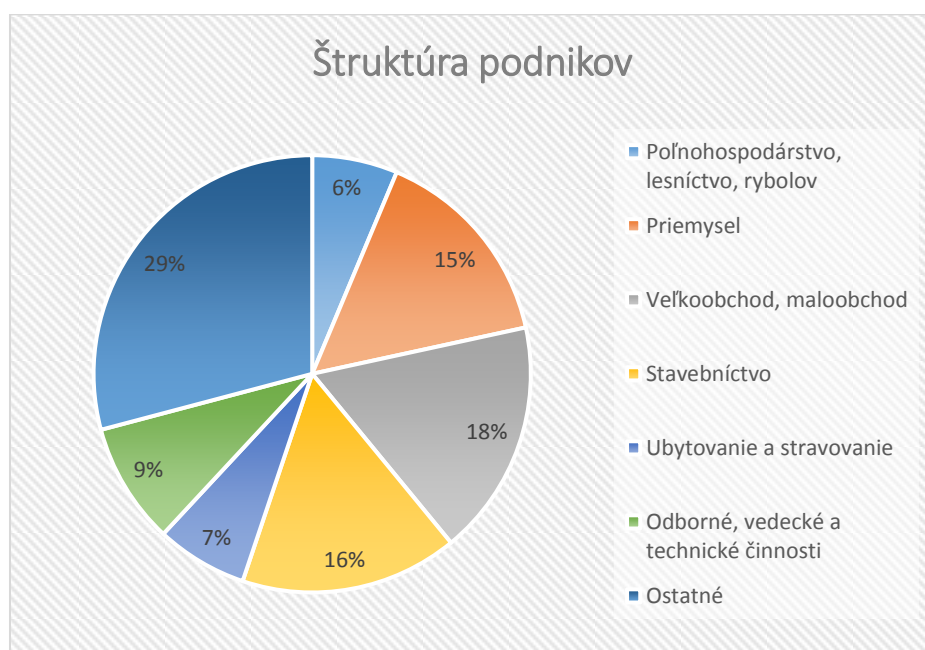
d. Podnikateľské prostredie a príjmy

Na konci roka 2020 pôsobilo na území okresu Kežmarok 1217 podnikov, teda 5,3% z celkového počtu podnikov evidovaných v Prešovskom kraji. Veľkosť podniku z hľadiska počtu zamestnancov bola zistená v 731 podnikoch, pričom 707 podnikov sú zamestnávateľmi do 49 zamestnancov a 19 podnikov zamestnávajúci od 50 – 249 zamestnancov. V okrese pôsobilo v roku 2019 päť veľkých podnik s počtom zamestnancov nad 250.

Počet podnikov v okrese každoročne rastie. Počet živnostníkov mierne stúpa čo nezodpovedá celoslovenskému trendu.

Z hľadiska predmetu podnikania dominuje v štruktúre podnikateľského sektora veľkoobchod a maloobchod. 232 subjektov s činnosťou v oblasti veľkoobchodu a maloobchodu tvorí 18%, 214 subjektov s činnosťou v oblasti stavebníctva 16% a 203 subjektov s činnosťou v oblasti priemyslu, čo tvorí 15%.

Graf 8 - Štruktúra podnikov podľa ekonomických činností podľa SK NACE Rev. 2 (hodnoty za rok 2020)

Prameň: DataCube og3005rr

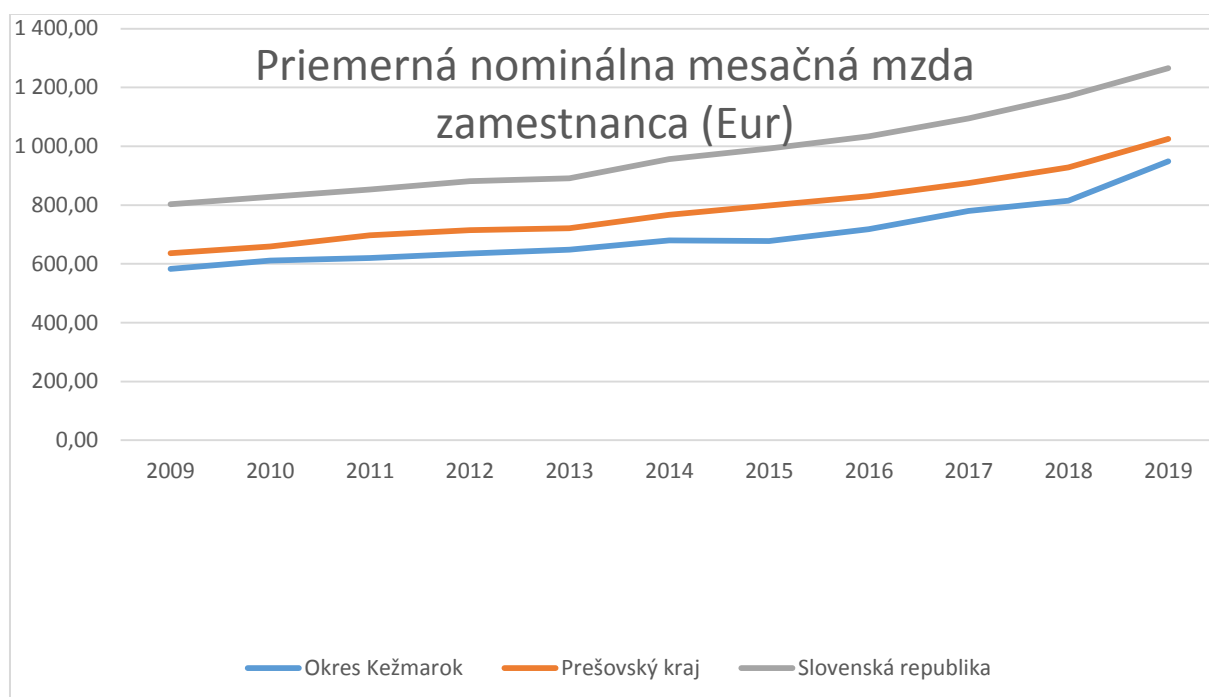
V období 2015 – 2018 do okresu prišli postupne priame zahraničné investície vo výške 172 mil. €. Každoročne je to suma od 30-50 mil. €. V roku 2018 to bolo 47,26 mil. €, čo predstavovalo 6,4 % z celkového stavu PZI v Prešovskom kraji. Okres Kežmarok je jedným z 5 okresov PSK do ktorého pravidelne prúdia PZI. (Zdroj: NBS, <https://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/statistika-platobnej-bilancie/priame-zahranicne-investicie>)

Najväčšou skupinou právnických osôb v riešenom území sú obchodné spoločnosti so 71,2 % zastúpením. Právnické osoby okresu tvoria 5,7% z celkového počtu právnických osôb pôsobiacich v kraji.

Ku koncu roka 2019 bolo v území ekonomicky **aktívnych 4612 súkromne podnikajúcich fyzických osôb, z toho 4386 živnostníkov**. SZČO pôsobia najmä v priemyselnej výrobe, veľkoobchode a maloobchode, stavebníctve, poľnohospodárstve.

Priemerná nominálna mzda zamestnancov v okrese bola v roku 2019 na úrovni **949 €**. **Bola siedmou najnižšou v Prešovskom kraji**. Celoslovenský priemer je o 317 € vyšší. Priemerná nominálna mzda v okrese Kežmarok je na úrovni 75% z celoslovenského priemeru. Aj keď nominálna mzda zamestnancov v okrese neustále rastie porovnateľným tempom, ako v PSK, či SR, rozdiel v absolútnych hodnotách je stále markantnejší.

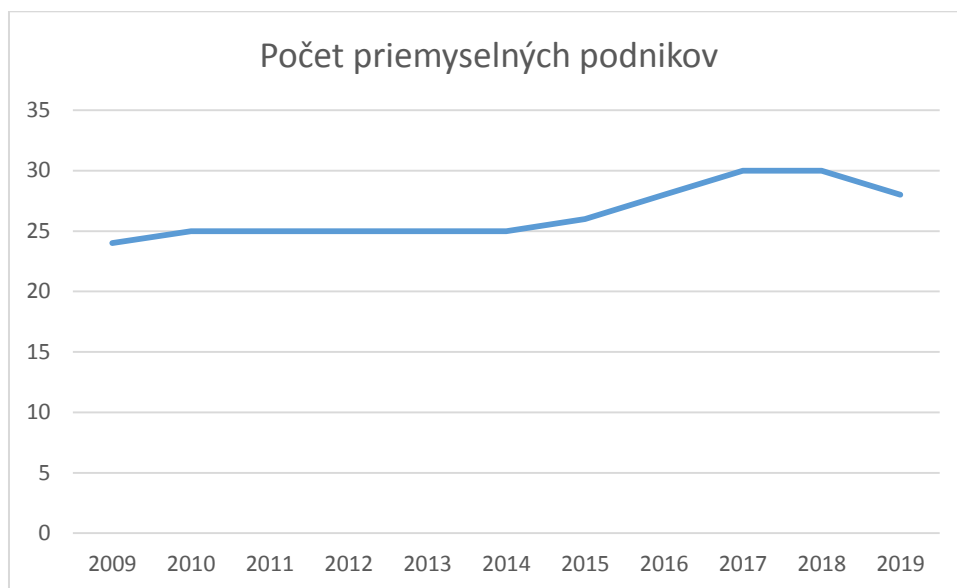
Graf 9 - Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca

Prameň: DataCube np3110rr

V okrese Kežmarok evidujeme v roku 2019 28 priemyselných závodov s 20 a viac zamestnancami. Tento počet sa v okrese dlhodobo pohybuje okolo počtu 25 - 30.

Graf 10 - Počet priemyselných závodov

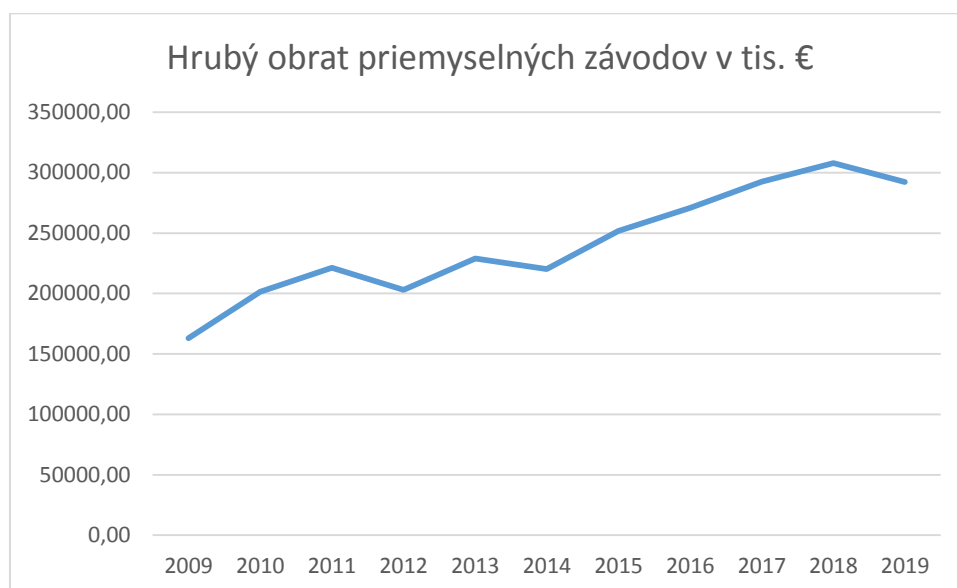

Prameň: DataCube pm3002rr

V súčasnosti v okrese je 10 nosných najväčších zamestnávateľov. Medzi najvýznamnejšie priemyselné podniky patrí Hengstler, s. r. o. cca 350 zamestnancov - zameranie výroba a predaj elektronických a elektrotechnických súčiastok a prístrojov, TESCA, s. r. o. 250 zamestnancov - výroba motorových dielov, Treves Slovakia, s. r. o. 220 zamestnancov - výroba plastu a poťahov pre automobilový priemysel, Plastiflex Slovakia, spol. s r. o. 215 zamestnancov - výroba plastových produktov, Deltrian, s. r. o. 197 zamestnancov - výroba plastových produktov, C.I.M.A. Slovakia, s. r. o. Spišská Belá 99 zamestnancov - kovovýroba výroba z plastov a gumy. V Zamagurí sa nachádza významný priemyselný podnik Zastrova, a. s. 159 zamestnancov zameraný na vývoj, výrobu, montáž a opravu koľajových vozidiel, ich dielov a podzostáv. Z poľnohospodárskych podnikov Podtatranská hydina, a. s. - 308 zamestnancov, výroba a spracovanie hydiny a vajec, Tatranská mliekareň, a. s. 282 zamestnancov - spracovanie kravského mlieka a výroba mliekarenských výrobkov.

Hrubý obrat priemyselných závodov v okrese kontinuálne rastie, až na niekoľko drobných výnimiek.

Graf 11 - Hrubý obrat priemyselných závodov v okrese

Prameň: DataCube pm3002rr

V okrese sa nenachádzajú ložiská nerastných surovín.

Kežmarok má oproti najproduktívnejším poľnohospodárskym regiónom Slovenska približne o 500 metrov vyššiu nadmorskú výšku, čo sa prejavuje v priemere o 4 stupne nižšou priemernou ročnou teplotou. Objem zrážok v okrese Kežmarok je vyšší ako slovenský priemer. Poloha, svahovitosť terénu a kvalita pôdy je v okrese Kežmarok horšia ako v najproduktívnejších okresoch Slovenska, čo sa negatívne prejavuje na horších výsledkoch v rastlinnej výrobe. Úrody obilnín sú v okrese Kežmarok nižšie ako slovenský priemer. Na druhej strane úrody zemiakov v okrese konvergujú k úrodám v najproduktívnejších slovenských poľnohospodárskych okresoch. V súčasnosti sa však zemiaky v Kežmarku ako aj na celom Slovensku pestujú na relatívne malej ploche v porovnaní s obilninami.

V okrese Kežmarok tvorí orná pôda okolo polovicu rozlohy poľnohospodárskej pôdy, druhá polovica sú lúky a pasienky. V najproduktívnejších okresoch Slovenska tvorí orná pôda okolo 90 percent poľnohospodárskej pôdy. S produkčnými podmienkami tiež súvisí fakt, že približne 87 % obhospodarovanej plochy v okrese Kežmarok je zaradená do kategórie plôch s prírodnými prekážkami (ANC). Farmárom hospodáriacim na ANC sú poskytované dotácie z Programu rozvoja vidieka (PRV) na dorovnanie znevýhodnenia vyplývajúceho zo zníženej produktivity výroby. Poľnohospodári v Kežmarku sú taktiež vo väčšej miere zameraní na ekologické poľnohospodárstvo a živočíšnu výrobu (ŽV).

V štruktúre živočíšnej výroby okresu Kežmarok dominuje počtom (VDJ) chov hovädzieho dobytká (HD). Intenzita chovu HD je pod priemerom Slovenska, ale v ostatných rokoch sa zvyšuje a rýchlo konverguje k priemeru SR. Podobne je v okrese KK väčšia intenzita chovu oviec a od r. 2015 i ošípaných.

Napriek tomu, že intenzita chovu HD, ošípaných i oviec bola v r. 2017 vyššia v KK, poľnohospodári v najproduktívnejších regiónoch dosahujú lepšie produkčné ukazovatele živočíšnej výroby. Podniky v produktívnejších regiónoch majú lepšiu dojivosť, predaj mlieka i predaj dobytká na jatočné účely.

Obhospodarovaný **lesný pôdny fond** je v mladých vekových štruktúrach, v rubných dobách nie je viac ako 10 % územia. Drevinové zloženie je prevažne smrek, ktorý je atakovaný biotickými i abiotickými škodcami. V minulom období 2006 – 2014 počas troch najsilnejších víchric, ktoré postihli územie

Slovenska boli porasty územia okresu Kežmarok výrazne poškodené, čo spôsobuje, že malé podniky – spoločenské sú ekonomicky ohrozené, keďže hlavný zdroj príjmu sú príjmy za drevo, ktorého podiel dramaticky klesá, Sú zaznamenané aj likvidácie pozemkových spoločností. Z lesov v tomto území prevládajú ihličnaté lesy, ktoré tvoria až 96 % zásoby drevnej hmoty.

Lesy rozdelenie na Lesné hospodárske celky a lesné celky na ktorých sú vypracované Programy starostlivosti o les na spravidla 10 ročné obdobie. Obhospodarovateľ lesa povinný zabezpečiť hospodárenie podľa programu starostlivosti o lesy. V jednotlivých LHC je platnosť rôzna, začína 2012, 2015 a 2017.

Podniková štruktúra - obhospodarovatelia lesov

(právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá hospodári na lesných pozemkoch) :

1. Štátny
2. Neštátny

1) Štátny:

Lesy Slovenskej republiky, š.p.,
Lesy TANAP, príspevková organizácia,
Vojenské lesy a majetky, Pliešovce

2) Neštátny (súkromné, spoločenské, družstevné, cirkevné, obecné)

Formy súkromného MSP (súkromné, spoločenské, družstevné, cirkevné): – SHR, obchodné spoločnosti a družstvá, pozemkové spoločnosti, cirkev – nezisková organizácia

1. Gréckokatolícky farský úrad Osturňa, IČO: 31951929 a spol.
2. Rímskokatolícka cirkev Lechnica
3. Rímskokatolícka cirkev Spišská Stará Ves
4. Rímskokatolícka cirkev Spišské Hanušovce
5. Rímskokatolícka cirkev Veľká Franková
6. Rímskokatolícka cirkev, farnosť Toporec
7. Cirkevný zbor ECAV na Slovensku Slovenská Ves
8. Cirkevný zbor ECAV na Slovensku Kežmarok
9. Cirkevný zbor ECAV na Slovensku Ľubica - filiálka TVAROŽNÁ, IČO: 319 99 247
10. Rímsko - katolícka cirkev, farnosť Veľká Lomnica

Lesné družstvo Smrečiny Reľov, Lesné družstvá založené na území zaniknutých obcí bývalého VO Javorina
30 pozemkových spoločností

Formy verejného podniku (obecné) – obec, obchodná spoločnosť založená obcou

Obec Podhorany
Obec Holumnica
Obecné lesy Ihl'any
Obec Vrbov
Obec Tvarožná

Lesy mesta Kežmarok, s.r.o.,
Lesy Mesta Spišská Belá s. r. o.,

Lesné aj nelesné pozemky majú potenciál na tvorbu a využívanie obnoviteľných zdrojov a pri **rešpektovaní environmentálnych limitov** môžu zohrávať významnejšiu úlohu v hospodárskom rozvoji, zamestnanosti a prosperite okresu, najmä jeho vidieckych oblastí.

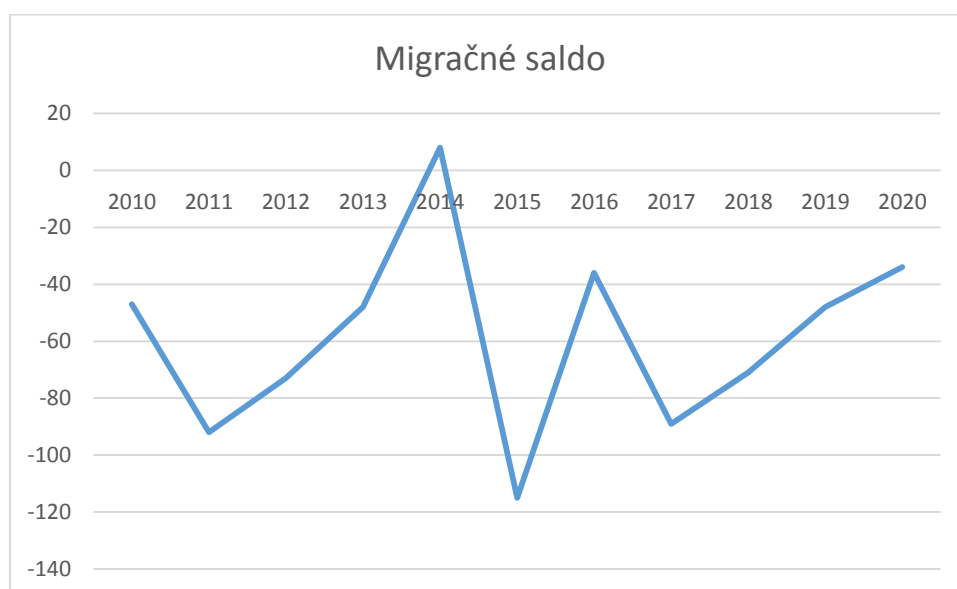
e. Migrácia

Migrácia z okresu Kežmarok zaznamenáva z dlhodobého hľadiska **negatívny trend**. Mimo hraníc okresu sa sťahuje každoročne väčší počet ľudí, než do okresu prichádza. V období posledných 10-tich rokov (2010-2020) v dôsledku migrácie klesol počet obyvateľov okresu Kežmarok o 645 obyvateľov.

Tento trend celkovo kopíruje situáciu v **Prešovskom kraji**. Z okresu sa sťahujú najmä mladí ľudia v produktívnom veku.

Najčastejšie odchádzajú ľudia z okresu do hlavného mesta Slovenskej republiky, Bratislavy, či do zahraničia – štátov EÚ a Veľkej Británie..

Graf 12 - Migračné saldo

Prameň: DataCube om7106rr

Migrácia medzi okresmi a krajinami sa do veľkej miery negatívnym spôsobom viaže aj na **vlastníctvo nehnuteľností**. V tejto oblasti je Slovenská republika krajinou s na európske pomery nadmerným podielom nehnuteľností v osobnom vlastníctve. V rámci krajín EU 27, je Slovensko s podielom **90.9% tret'ou krajinou v poradí s najvyšším podielom obydli v osobnom vlastníctve**.

Na základe uvedených skutočností je možné konštatovať, že migrácia osôb v produktívnom veku mimo hraníc z okresu prebieha v stále vyššej miere a to aj napriek významnej prekážke v podobe vlastníctva nehnuteľností v týchto okresoch. Ďalšie informácie k tejto téme sú uvedené v časti bývanie a infraštruktúra.

f. Dopravná infraštruktúra

Okres Kežmarok sa nachádza v severozápadnej časti Prešovského samosprávneho kraja. Pri hranici s Poľskom. Dopravnou tepnou je cesta I. triedy I/66 vedúca z Popradu (najbližšie napojenie na diaľnicu) cez Kežmarok, Spišskú Belú do Poľska (hraničné priechody Jurgow-Podspády a Tatranská Javorina – Lysá Poľana – v okrese Poprad). V Spišskej Belej sa cesta I. triedy rozvetvuje a druhá vetva I/77 pokračuje v smere do Starej Ľubovne a následne do Bardejova, či Prešova. Priamo v okrese je 1 cestný hraničný priechod Lysá nad Dunajcom – Niedzica.

Doprava na území okresu Kežmarok sa uskutočňuje po cestnej sieti a po železnici. Ostatné druhy dopravy sú využívané len výnimočne, napríklad prostredníctvom medzinárodného letiska Poprad. Splavovanie rieky Dunajec je využívané najmä v rámci aktivít cestovného ruchu. Kežmarok je od Prešova vzdialený 78 km a od Bratislavy 341 km.

Z hľadiska rozvoja okresu majú význam cesty I. triedy: I/66 spájajúca okres s diaľnicou na západe a s Poľskom na severozápade a cesta I/77 spájajúca okres s mestami vo východnej časti PSK.

Z ciest II. triedy má nadregionálny význam cesta II/542 vedúca do 3. mesta okresu – Spišská Stará Ves a cesta II/543 vedúca zo Spišskej Starej Vsi popri rieke Dunajec do Červeného Kláštora a ďalej až do Starej Ľubovne. Cesty III. triedy sú charakteristické nevhodným výškovým a smerovým vedením, nekvalitným, opotrebovaným povrchom (kontaktnou vrstvou) a zanedbanou údržbou.

Problémom okresu je absencia diaľnic a rýchlostných komunikácií (výstavby ktorých ani nie je plánovaná). Na južnej hranici okresu síce okresom oficiálne prechádza 1,129 km diaľnice D1, tento úsek však nemá z hľadiska okresu význam. Napojenie na diaľnicu najmä okresného mesta nie je zložitá (len 11 km po ceste I. triedy). Väčším problémom je spojenie najmä severnej časti okresu (Spišská Stará Ves), kam vedie len cesta II. triedy.

Problémom je taktiež aj stav ciest 1. triedy – jednak je to zlý technický stav, šírkové pomery sú na viacerých úsekoch nedostatočné, smerové pomery sú náročné z dôvodu pestrého reliéfu krajiny.

Železničná sieť v okrese je tvorená železničným ťahom Poprad – Plaveč a železničná trať z Veľkej Lomnice do Tatranskej Lomnice. Práve železnica je príležitosťou pre rozvoj okresu v oblasti priemyslu a výroby.

Cestná sieť okresu je tvorená cestami I. II. a III triedy, s celkovou dĺžkou 213,273 km. Cestnú sieť v okrese Kežmarok tvorí 30,867 km ciest I. triedy, 57,282 km ciest II. triedy a 123,995 km ciest III. triedy a 1,129 km diaľnic.

Hustota cestnej siete je 0,338 km/km²

Tabuľka 1 - Stav ciest v okrese podľa triedy cesty

Trieda cesty	Dĺžka ciest (km)	Veľmi dobrý (km)	Dobrý (km)	Vyhovujúci (km)	Nevyhovujúci (km)	Havarijný (km)	Nevyhovujúci, alebo havarijný (km)	Nevyhovujúci, alebo havarijný (%)
I.	30,867	16,253	0,18	0	14,434	0	14,434	46,76
II.	57,544	22,924	13,884	8,603	12,102	0,031	12,133	21,08
III.	124,20	65,907	10,048	14,954	29,107	4,184	33,291	26,80

V okrese sa nachádza veľké množstvo značených cyklotrás. Kežmarok je jedným z okresov s najhustejšou sieťou cyklotrás na Slovensku. Časť cyklotrás vedie po cestách II. či III. triedy, väčšina vedie po lesných (spevnených aj nespevnených) cestách. Značené cyklotrasy prepájajú takmer všetky obce okresu.

g. Cestovný ruch

Atraktívna príroda a kvalitné životné prostredie vytvárajú vhodné podmienky pre cestovný ruch, rekreáciu a turistiku. V sieti cestovného ruchu je k dispozícii vyše 4100 lôžok, je vybudovaná sieť lyžiarskych vlekov, turistických a cykloturistických trás, ktoré sú lokalizované po celom území okresu. Najvýznamnejšími prírodnými atrakciami v okrese sú:

- Pieninský národný park (PIENAP)
- prielom Dunajca so splavom na drevených pltiach (1.5. - 30.10.)
- Levočské vrchy a vojenský obvod Javorina
- Chodník korunami stromov v Bachledovej doline (na hranici okresu)
- prírodné kúpele Smerdžonka
- termálne kúpalisko Vrbov
- pohorie Spišská Magura

Kultúrny a historický potenciál okresu:

- Červený Kláštor a legenda o Cypriánovi
- evanjelická cirkev v Kežmarku a vzdelanosť (ev. lýceum s knižnicou, UNESCO drevený ev.artikulárny kostol, nový ev.kostol s hrobkou I.Thokolyho)
- David Frohlich z Kežmarku - autor prvej systematickej geografie v Uhorsku, autor prvého známeho výstupu na tatranský štít (1615)
- neskorogotický mestský hrad Kežmarok s prepojením na remeslá (15.storočie)
- ľudová architektúra v prírode - zrubové domy Zamaguria – obec Osturňa – živý skanzén
- tradičné podujatie v Kežmarku Európske ľudové remeslo (ELRO) s návštevnosťou 50 tis. Ľudí, Festival študentského remesla organizátor: Súkromná spojená škola, Biela voda a nezisková organizácia Biela voda, n. o., Literárny Kežmarok pre mladých začínajúcich autorov – najstaršia autorská literárna súťaž pre deti a mládež na Slovensku

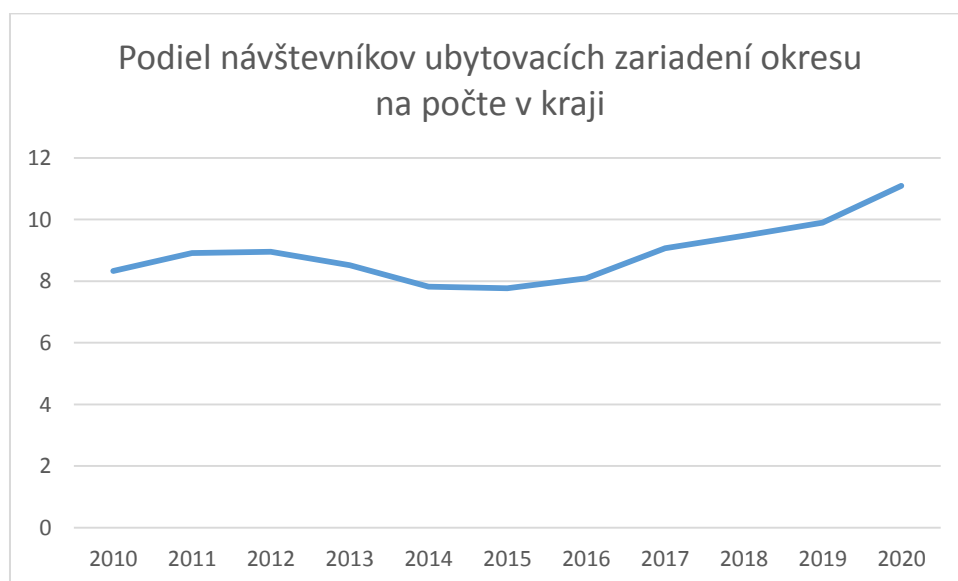
- Spišský zemiakarský jarmok v Spišskej Belej
- bylinkárstvo v Zamagurí
- folklór Zamaguria, folklórne festivaly - Zamagurské folklórne slávnosti, Stretnutie goralov
- **Kaštieľ Strážky** je národná kultúrna pamiatka nachádzajúca sa v meste Spišská Belá, v miestnej časti Strážky. V kaštieli sa nachádzajú stále expozície približujúce najmä dielo Ladislava Mednyánszkeho, portrétnu tvorbu na Spiši, zbierky historickej knižnice a mobiliár kaštieľa
- **Bazilika minor svätého Križa** v Kežmarku (neskorogotický rímskokatolícky farský kostol)
- **RAMAGU, o. z. - nezávislé kultúrne centrum**, kultúra pre región Pienin a Zamaguria, Slov. nár. povstania 30/59, 06101 Spišská Stará Ves

Ubytovacie zariadenia v okrese Kežmarok tvoria až 17 % z celkového počtu ubytovacích zariadení v Prešovskom kraji.

Z celkového počtu návštevníkov ubytovacích zariadení v kraji tvorili návštevníci v okrese Kežmarok 11%. V okrese sa nachádza 140 ubytovacích zariadení s celkovou kapacitou lôžok 4110 (11 % z lôžok v PSK). Počet návštevníkov v týchto zariadeniach bol v roku 2020 v absolútnych číslach – **72 598 osôb**. Počet prenocovaní návštevníkov tvoril 208 193.

Z hľadiska kapacít a výkonov ubytovacích zariadení možno konštatovať, že vzhľadom na veľkosť okresu Kežmarok **je cestovný ruch v porovnaní s ostatnými okresmi PSK rozvinutý lepšie, vzhľadom však na veľký potenciál v oblasti CR, existuje veľký priestor na zlepšovanie**. Podiel výkonov ubytovacích zariadení v okrese Kežmarok na celkových výkonoch kraja je v súčasnosti na úrovni 11 % (zatiaľ čo napríklad počet obyvateľov tvorí cca 9 % počtu obyvateľov kraja). Podiel stúpol aj v „pandemickom“ roku 2020 – úbytok hostí bol v porovnaní s PSK ako celkom menej markantný.

Graf 13 - Podiel návštevníkov ubytovacích zariadení okresu na počte v kraji

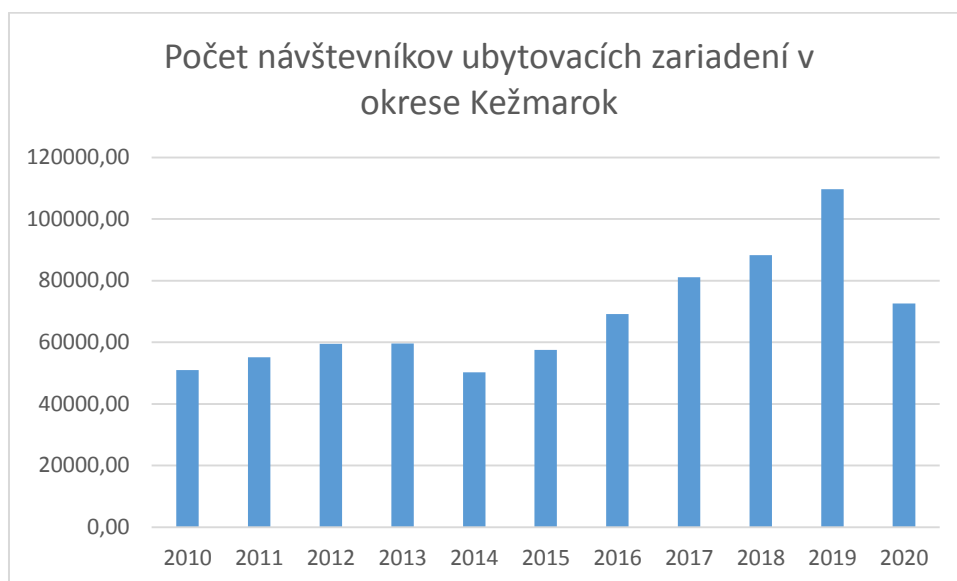

Prameň: DataCube cr3002rr

Návštevnosť začala postupne rásť od roku 2014, no v roku 2020 sa aj vplyvom pandémie prepadla na

najnižšiu hodnotu za posledných 5 rokov, čo bolo pravdepodobne spôsobené výpadkom zahraničnej klientely v „pandemickom roku“.

Graf 14 - Počet návštevníkov ubytovacích zariadení v okrese Kežmarok

Prameň: DataCube cr3002rr

h. Bývanie a infraštruktúra

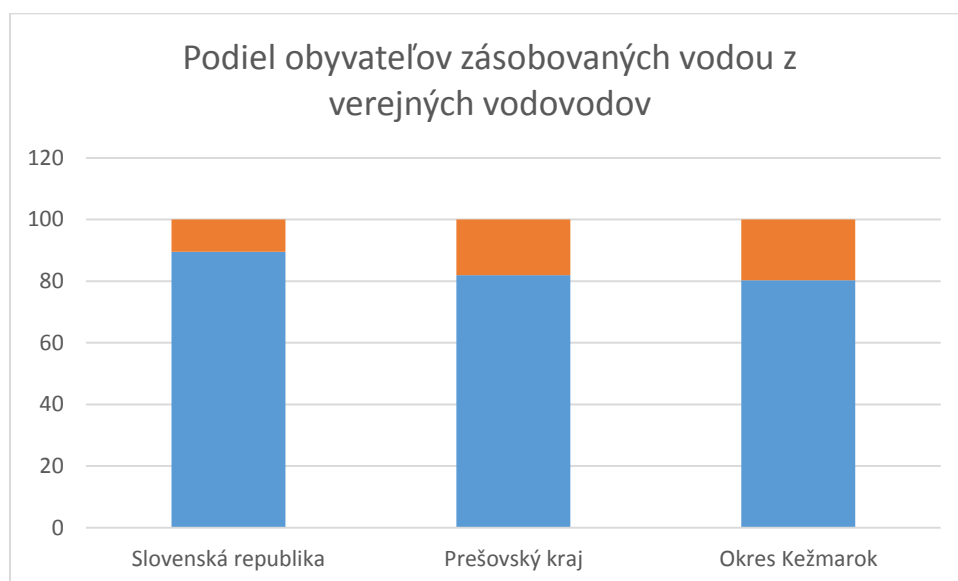
Domácnosti v Prešovskom kraji vykazujú na základe zisťovaní EU SILC **nadpriemerný podiel výdavkov na bývanie z celkových čistých výdavkov** v porovnaní s priemerom za SR. Rovnako aj tu platí slovenský trend zvyšovania podielu obydľí v osobnom vlastníctve.

Na území okresu prevláda zástavba rodinných domov s jedným bytom. Byty v týchto domoch tvoria až 48,7 % podiel na všetkých bytoch. Druhú najväčšiu skupinu tvoria bytové domy s tromi a viacerými bytmi. V okrese Kežmarok sa ich nachádza v týchto budovách 37,7 % bytov.

Neobývané byty tvoria **7,5 %** z celkového počtu bytov v okrese, čo je o 1 pb viac oproti celkovej situácii v Prešovskom kraji. **Bytov v budovách s jedným bytom je neobývaných až 11,5 %.**

Zásobovanie pitnou vodou z verejných vodovodov zabezpečuje v okrese Podtatranská vodárenská spoločnosť, a.s. so sídlom v Poprade. V súčasnosti v okrese nie je problém so zásobovaním pitnou vodou. Využívaný je Spišsko-podtatranský SKV. Vybudovaný verejný vodovod v okrese Kežmarok malo v roku 2019 80,3 % obyvateľov, čo je mierne po úrovňou priemeru pokrytia vodovodom v Prešovskom kraji (81,9 %). Miera pripojenosti k vodovodu v slovenskej republike je 89,5 %.

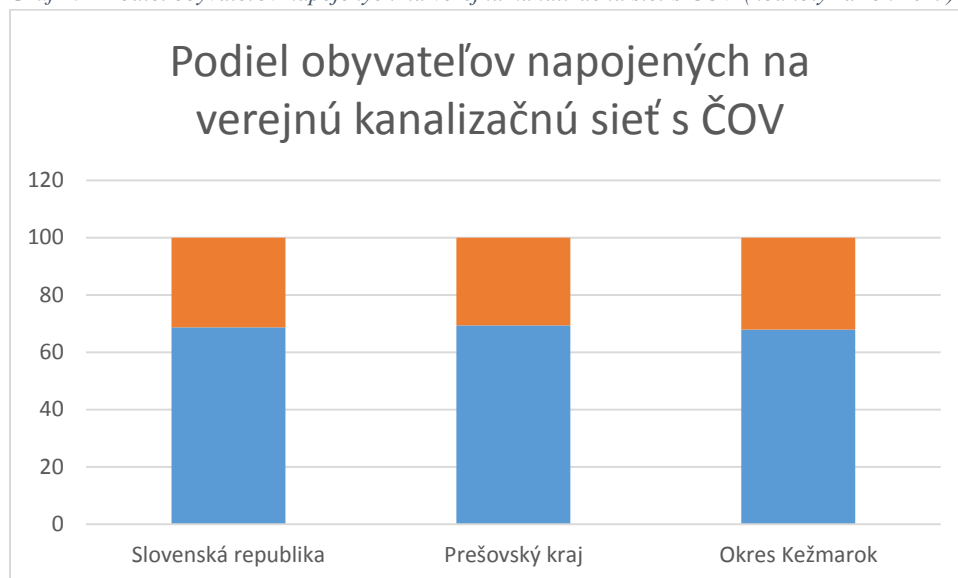
Graf 15 - Podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov (hodnoty za rok 2019)

Prameň: DataCube vh3001rr

V rámci okresov Prešovského kraja vykazuje okres Kežmarok 5. najvyššiu úroveň napojenia na verejnú kanalizáciu. Na verejnú kanalizáciu s ČOV bolo v roku 2019 pripojených 67,9 % obyvateľov okresu, čo je len o 1,5 pb menej oproti miere pripojenosti v Prešovskom kraji a o 1 pb menej oproti miere pripojenosti Slovenskej republiky.

Graf 15 - Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť s ČOV (hodnoty za rok 2019)

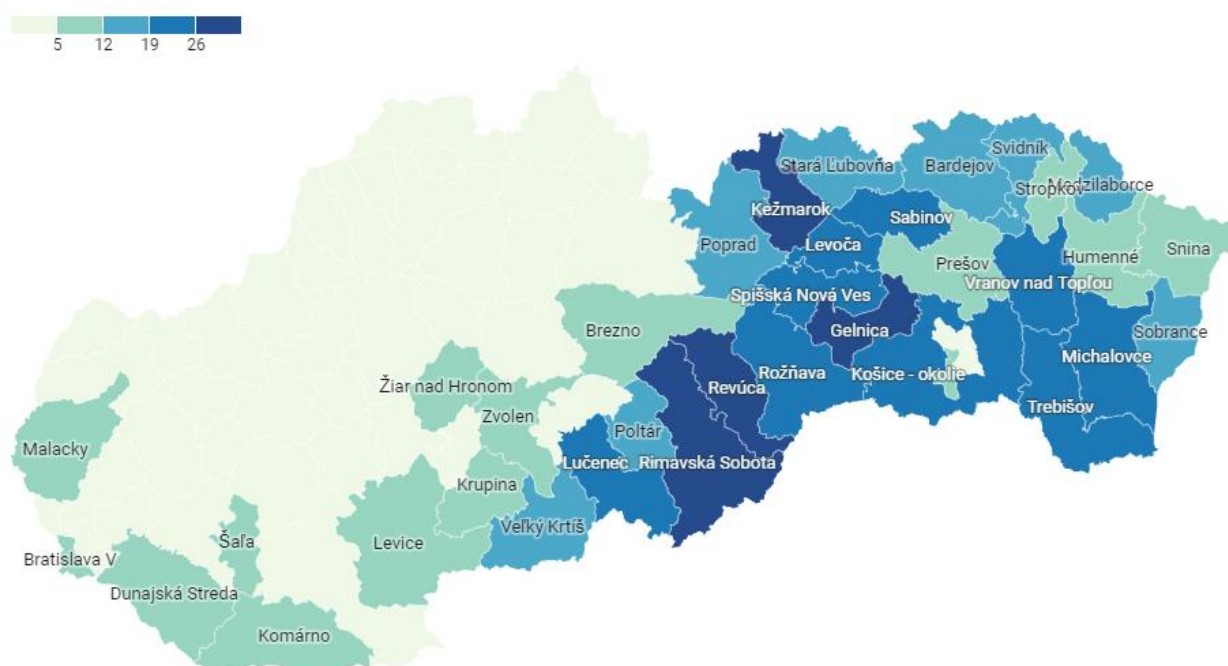
Prameň: DataCube vh3001rr

i. Marginalizované komunity

V okrese sú podľa sčítania obyvateľov domov a bytov 2011 významne zastúpené 2 národnosti, okrem slovenskej so 79,15%, taktiež rómska s 11,46 % zastúpením.

Na základe kvalifikovaného odhadu z Atlasu rómskych komunit 2019 je rómske obyvateľstvo v okrese Kežmarok zastúpené podielom 25,6 % (19 235 obyvateľov). 23,7 % obyvateľov okresu žije v takzvaných marginalizovaných rómskych komunitách. Ide o lokality v ktorých žijú obyvatelia kategorizovaní pri zbere dát zástupcami obce ako Rómovia v podmienkach koncentrovanej chudoby, to znamená deprivácií v oblasti typu a kvality bývania, pokrytia základnou infraštruktúrou ako aj dostupnosti verejných služieb.

Mapa 1 - Podiel rómskeho obyvateľstva na obyvateľstve okresov SR

Prameň: Atlas rómskych komunit 2019

Z celkového počtu **41 územných jednotiek** okresu bolo do Atlasu rómskych komunit zaradených **19** (17 obcí a mestá Kežmarok a Spišská Stará Ves), čo indikuje že vyše **46 % sídel** v okrese Kežmarok disponuje časťami, ktoré sú na tom z hľadiska dostupných indikátorov kvality života **ešte horšie, ako je štandardom u ich bežných obyvateľov**. Z uvedených 41 miest a obcí je 13 (takmer 1/3) takých, kde marginalizované rómske obyvateľstvo tvorí viac ako 25 % celkového obyvateľstva. V obciach **Výborná, Stráne pod Tatrami (95%), Rakúsy, Podhorany, Jurské (98%), Ihľany** tvorí tento podiel vyše 75 %. Najväčšie marginalizované komunity žijú v obciach **Veľká Lomnica (2378 obyvateľov MRK), Rakúsy (2254 obyvateľov MRK), Stráne pod Tatrami (1907 obyvateľov MRK), Krížová Ves (1475 obyvateľov MRK), Podhorany (1475 obyvateľov MRK), Huncovce (1370 obyvateľov MRK), Ihľany (1151 obyvateľov MRK), Výborná (1091 obyvateľov MRK) a Jurské (1006 obyvateľov MRK)**

Tabuľka 2: Sociálne služby v obciach v Atlase rómskych komunit 2019:

	Počet obyvateľov	Počet rómov	Podiel rómov	Nízko-prahové denné centrum	Integračné centrum	Komunitné centrum	Ubytovňa	Zariadenie núdzového bývania	Nocľaháreň	Útulok	Domov „na pol ceste“	Stredisko osobnej hygieny	Práčovňa	Opatrovateľská služba
Holumnica	926	664	72%	Nie	Nie	Áno	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Áno
Huncovce	2930	1370	47%	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Ihľany	1543	1151	75%	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Jurské	1027	1006	98%	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	nie
Kežmarok	15808	476	3%	Nie	Nie	Áno	Nie	Nie	Áno	Nie	Nie	Nie	Nie	Áno
Križová Ves	2223	1555	70%	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Áno	Nie
Ľubica	4376	740	17%	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Áno
Malý Slavkov	1109	484	44%	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Podhorany	1901	1475	78%	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Rakúsy	3085	2344	76%	Nie	Nie	Áno	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Áno	Áno	Áno
Slovenská Ves	1843	287	16%	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Áno
Spišská Stará Ves	2219	156	7%	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Áno
Stará Lesná	949	322	34%	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Stráne pod Tatrami	2016	1907	95%	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Toporec	1965	1376	70%	Nie	Nie	Áno	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Tvarožná	710	86	12%	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Veľká Lomnica	4893	2448	50%	Nie	Nie	Áno	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Áno
Vrbov	1468	297	20%	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Áno
Výborná	1266	1091	86%	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie

V obciach, v ktorých žijú obyvatelia MRK sú v minimálnej miere zastúpené sociálne služby. Ďalšie špeciálne služby zamerané na prácu príslušníkov marginalizovaných komunit a s marginalizovanými komunitami tiež nie sú samozrejmosťou.

Tabuľka 3: Iné služby pre ciele na marginalizované komunity:

	Počet obyvateľov	Počet rómov	Podiel rómov	MOPS	TSP	Komunitné centrum	Asistenti v MŠ (PRIM, ŠOV)
Holumnica	926	664	72%	áno	ÚSVRK	nie	ÚSVRK
Huncovce	2930	1370	47%	áno	ÚSVRK	nie	ÚSVRK
Ihľany	1543	1151	75%	áno	ÚSVRK	nie	ÚSVRK
Jurské	1027	1006	98%	nie	nie	nie	MPC
Kežmarok	15808	476	3%	nie	ÚSVRK	nie	ÚSVRK
Križová Ves	2223	1555	70%	áno	ÚSVRK	nie	ÚSVRK
Ľubica	4376	740	17%	áno	ÚSVRK	nie	nie
Malý Slavkov	1109	484	44%	áno	IA	nie	nie
Podhorany	1901	1475	78%	áno	ÚSVRK	nie	ÚSVRK
Rakúsy	3085	2344	76%	áno	ÚSVRK	ÚSVRK	nie
Slovenská Ves	1843	287	16%	áno	IA	nie	nie

Spišská Stará Ves	2219	156	7%	nie	IA	nie	nie
Stará Lesná	949	322	34%	nie	nie	nie	nie
Stráne pod Tatrami	2016	1907	95%	nie	ÚSVRK	nie	ÚSVRK
Toporec	1965	1376	70%	áno	ÚSVRK	ÚSVRK	ÚSVRK
Tvarožná	710	86	12%	nie	nie	nie	nie
Veľká Lomnica	4893	2448	50%	áno	ÚSVRK	ÚSVRK	ÚSVRK
Vrbov	1468	297	20%	nie	IA	nie	ÚSVRK
Výborná	1266	1091	86%	áno	nie	nie	MPC

V obciach uvedených v Atlase rómskych komunít 2019 žilo 69,5 % obyvateľov okresu Kežmarok. Podiel UoZ z týchto obcí na celkovom počte UoZ v okrese bol v roku 2019 85 % a podiel dlhodobo nezamestnaných UoZ z týchto obcí na celkovom počte dlhodobo nezamestnaných UoZ v okrese bol v roku 2019 bol vyše 95 %.

V okrese sídlia 4 registrované sociálne podniky (všetky integračné). Všetky sídlia v obciach (mestách) uvedených v **Atlase rómskych komunít 2019 – 2v Kežmarku, 1 v Stráňach pod Tatrami s 1 v Toporci.**

j. Zhrnutie analýzy hospodárskeho, sociálneho a demografického stavu okresu

Najvýznamnejšie faktory vyplývajúce z analýzy hospodárskeho, sociálneho a demografického stavu okresu:

1. V oblasti demografického vývoja
 - vysoký podiel obyvateľov v predproduktívnom veku – najvyšší v SR (ťahaný najmä obcami s vysokým zastúpením MRK);
 - nízky podiel osôb v poproduktívnom veku, avšak rastúci trend;
 - obce s relatívne vyšším počtom obyvateľov (na pomery PSK) – najmä so zastúpením MRK.
2. V oblasti nezamestnanosti
 - vysoká miera evidovanej nezamestnanosti – kopíruje vývoj v SR;
 - vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných na celkovom počte UoZ;
 - vysoký podiel mladých UoZ vo veku 15 – 24 rokov.
3. V oblasti vzdelávania:
 - vysoký podiel obyvateľov so základným vzdelaním;
 - výrazný nedostatok miest v MŠ v 7 obciach – riešené postupne v rámci OP EZ;
 - najhoršie výsledky testovania vedomostí na ZŠ;
 - obyvatelia s ukončeným základným vzdelaním a bez vzdelania tvoria viac ako 50 % UoZ.
4. V oblasti podnikateľského prostredia a príjmov:
 - prítomnosť 5 veľkých podnikov s počtom zamestnancov nad 250;
 - jeden z 5 okresov PSK, kam v ostatnom období prichádzali priame zahraničné investície;
 - podpriemerná mesačná nominálne mzda;
 - potenciál pre rozvoj poľnohospodárstva a lesníctva.
5. V oblasti migrácie:
 - dlhodobo negatívne migračné saldo.
6. V oblasti dopravnej infraštruktúry:
 - absencia diaľnice, zlý stav ciest I. triedy;

- relatívne dobrá dostupnosť v oblasti cestnej dopravy – diaľnica končí 11 km od Kežmarku;
- dostatočné železničné prepojenie.

7. V oblasti cestovného ruchu

- vysoký potenciál v oblasti cestovného ruchu – Pieniny, Dunajec, Levočské vrchy, kúpele, termálne kúpalisko Vrbov, Červený Kláštor, Kežmarok, Kaštieľ Strážky a iné;
- vysoký počet ubytovacích zariadení;
- priestor a potenciál pre zlepšenie a skvalitňovanie poskytovaných služieb, vytváranie doplnkových služieb.

8. V oblasti bývania a infraštruktúry

- vysoký podiel neobývaných bytov (najmä v rodinných domoch);
- relatívne nižšia napojenosť na verejný vodovod, priemerná napojenosť na verejnú kanalizáciu.

9. V oblasti marginalizovaných komunít

- Vysoké zastúpenie MRK (23,7 % obyvateľov);
- 19 obcí zo 41 v Atlase rómskych komunít, v týchto obciach žije necelých 70 % obyvateľov, 95 % dlhodobo nezamestnaných pochádza z týchto obcí;
- Nedostatočné pokrytie sociálnymi službami a sociálnymi službami pre marginalizované komunity v obciach s vysokým zastúpením MRK;
- prítomnosť registrovaných integračných sociálnych podnikoch (4) – nízky počet vzhľadom na priestor pre uplatnenie.

II. Impulzy k vypracovaniu plánu rozvoja

a. Potenciály rozvoja identifikované zástupcami rád a sociálno-ekonomickými partnermi v regiónoch

V rámci prípravy Plánu rozvoja okresu Kežmarok bola vytvorená expertná pracovná skupina, vytvorenie ktorej iniciovalo Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (ďalej aj MIRRI). Členmi pracovnej skupiny boli zástupcovia Okresného úradu Kežmarok, Úradu PSK, MIRRI, Prešovskej univerzity, Úradu splnomocnenca vlády SR pre MRK, zástupcovia miestnych akčných skupín a ďalších sociálno-ekonomických partnerov v území. Touto pracovnou skupinou a jej členmi boli identifikované nasledovné potenciály rozvoja v okrese Kežmarok:

1. V oblasti zamestnanosti a podnikania:

- dostatok pracovnej sily avšak prevažne nízkokvalifikovanej, bez kvalifikácie, so slabými pracovnými návykmi
- mladá a vzdelaná pracovná sila, ktorá v súčasnosti migruje za prácou mimo okres (najmä Zamagurie);
- prítomnosť konkurencieschopných malých a stredných firiem v rôznych odvetviach;
- „z farmy na stôl“ - dopyt po kvalitných domácich potravinách– potenciál pre znovuoživenie poľnohospodárstva – najmä živočíšna výroba a pestovanie zeleniny
- hospodárske lesy – potenciál pre drevársky a drevospracujúci priemysel
- tradície umeleckej a remeselnej výroby;
- potreba dobudovania infraštruktúry a protipovodňových opatrení ako potenciál pre vytvorenie pracovných miest.

2. V oblasti cestovného ruchu:

- veľký počet turistických atrakcií;
- historické a kultúrne pamiatky;
- folklór a remeslá;
- potenciál pre rozvoj agroturizmu a vidieckej turistiky;
- blízkosť Vysokých Tatier;

- existujúce zariadenia a atrakcie v cestovnom ruchu – potenciál pre ich prepojenie a doplnenie (ubytovacie zariadenia, lyžiarske strediska, bazény, wellnes, kúpele a podobne);
 - potenciál pre vytvorenie komplexného produktu v cestovnom ruchu;
 - prihraničný región – spolupráca s PL;
 - Dunajec – príležitosť pre intenzívnejšie využitie v cestovnom ruchu.
- 3. V oblasti dopravy:**
- dobrá dopravná dostupnosť;
 - železnica prechádza okresom.
- 4. V oblasti vzdelávania:**
- dostatočná sieť základných a stredných škôl;
 - inovatívny potenciál odborného školstva, ktorý je potrebné zosúladiť s dopytom na trhu práce a regionálnou ekonomikou.
- 5. V oblasti marginalizovaných komunít a sociálneho podnikania:**
- existencia registrovaných integračných sociálnych podnikov, možnosť využitia dobrých príkladov pre rozširovanie činnosti sociálnych podnikov a vytváraní nových;
 - dostatok pracovnej sily, ktorú je možné využiť pri zlepšovaní infraštruktúry a podmienok pre život v rámci marginalizovaných komunít aj majority.
 - prítomnosť organizácií, ktoré pracujú s MRK (obce, mestá, mimovládne organizácie, cirkvi a pod.

b. Aktuálne problémy a výzvy identifikované ako potenciálne prekážky v rozvoji

Okres Kežmarok je prihraničným okresom s excentrickým geografickým umiestnením z pohľadu umiestnenia na mape Slovenska. Má jedno z najvyšších zastúpení marginalizovaných rómskych komunít. Jeho výhodou je veľká atraktívnosť z pohľadu cestovného ruchu a relatívne dobrý prístup k diaľnici. Poznačený je ekonomickou migráciou najmä mladého vzdelaného obyvateľstva zo Zamaguria. V rámci prípravy Plánu rozvoja boli identifikované nasledovné problémy a výzvy, ktoré sú identifikované ako potenciálne prekážky v rozvoji okresu Kežmarok. Problémy okresu (potenciálne prekážky rozvoja) sú zoskupené do oblastí na základe logickej súvislosti. V rámci jednotlivých kategórií sú problémy zoradené na základe prioritizácie zástupcami socio-ekonomických partnerov (členmi expertnej pracovnej skupiny).

Tab. 4: Problémy a výzvy, ktoré sú identifikované ako potenciálne prekážky v rozvoji

Oblasť: Zamestnanosť a Podnikanie	
1	Vysoká miera nezamestnanosti (dlhodobo nadpriemerná v rámci SR)
2	Nepriaznivá štruktúra uchádzačov o zamestnanie: dlhodobá nezamestnanosť, štruktúra UoZ podľa vzdelania, KZAM a i.
3	Nízka dostupnosť pracovných príležitostí v Zamagurí, nutnosť odchádzať za prácou.
4	Nedostatok pracovných príležitostí v oblasti využitia manuálnej práce (pre uplatnenie nízkoqualifikovanej pracovnej sily) – v stavebníctve, údržbe verejných priestranstiev, jednoduchá výroba, práce v poľnohospodárstve - farmy - zriadenie kompostárne, zberné dvory
5	Vysoká nezamestnanosť v území s vysokým zastúpením rómskej komunity (Predmagurie)
6	Slabé pracovné návyky u RK
7	Nízka podpora podnikateľských subjektov, SHR a subjektov sociálnej ekonomiky
8	Nedostatočný počet integračných sociálnych podnikov, v ktorých by mohli získať zamestnanie a zručnosti osoby s nízkym vzdelaním.

Oblasť: Cestovný ruch	
1	Nedostatok doplnkovej infraštruktúry CR - multifunkčné ihriská, detské a workoutové ihriská, vyhlídkové veža, altánky, oddychové zóny, rybníky a podobne.
2	Absencia výraznej turistickej atrakcie.
3	Nedostatočné využitie potenciálu v oblasti CR a agroturistiky.
4	Nedostatočné využitie potenciálu vodnej turistiky.
5	Nedostatočná prepojenosť (sieťovanie) subjektov pôsobiacich v CR.
Oblasť: Doprava a dostupnosť	
1	Úsek cesty Poprad – Spišská Belá.
2	Zamagurie - slabá dostupnosť ekonomických centier, sociálnych služieb a komunitných aktivít najmä pre seniorov, slabá dostupnosť tovarov a služieb
3	Nedobudované cyklochodníky a turistické chodníky
4	Geografická členitosť
Oblasť: Vzdelávanie	
1	Nízka úroveň vzdelania najmä v MRK - Vysoký počet žiakov so základným vzdelaním, resp. s neukončeným úplným základným vzdelaním (9. ročníkom)
2	Nedostatok možností duálneho vzdelávania v spolupráci s komunálnymi, či súkromnými firmami v okrese. Nedostatočná podpora duálneho vzdelávania.
3	Malá účasť detí z MRK na predprimárnom vzdelávaní – nedostatočné kapacity, neochota rodičov.
4	Nedostatočná kapacita ZŠ a MŠ
Oblasť: Marginalizované rómske komunity – špecifické problémy	
1	Vysoký podiel Rómov s nízkym stupňom vzdelania.
2	Marginalizácia a diskriminácia MRK väčšinovou populáciou.
3	Segregované osady - 2/3 rómov v okrese KK žije mimo obce
Oblasť: Bývanie	
1	Nízka podpora svojpomocnej výstavby v MRK.
2	Nízky štandard bývania najmä u MRK.
3	Nepripravené územie pre IBV a inú výstavbu (kumunikácie, cyklochodníky) – nevysporiadané pozemky, rozdrobenosť a pod.
4	Nedostatok nájomných a sociálnych bytov.
5	Osady mimo obcí
Oblasť: Základná infraštruktúra	
1	Odpadové hospodárstvo - nedostatočná miera triedenia odpadov, nedostatočná sieť zberných dvorov, nelegálne skládky odpadu
2	V MRK – nedostatok vŕdajníkov s pitnou vodou, hygienických staníc.
3	Nedobudovaná sieť vodovodov, kanalizácie.
4	Nízka dostupnosť sociálnych služieb.
5	Nízka dostupnosť zdravotníckych centier.
6	Nízka kapacita MŠ a ZŠ.
7	Nízka dostupnosť občianskej vybavenosti.
8	Zlý stav a absencia športových a detských ihrísk.
Oblasť: Demografické problémy	
1	Migrácia (emigrácia) mladých ľudí zo Zamaguria.
2	Starnutie obyvateľstva na Zamagurí.

Oblasť: Administratívne problémy regionálneho rozvoja	
1	Podpora len vytvárania pracovných miest, nie udržania.
2	Nedostatočná propagácia výziev pre získanie príspevkov.
3	Nejasné pravidlá rozdeľovania dotácií.

c. Problematické oblasti definované pri hodnotení plnenia APNRO 2015-2020

B. Návrhy opatrení a úloh na zabezpečenie realizácie a plnenia Plánu rozvoja okresu

I. Ciele plánu rozvoja

a. Okres v strategických dokumentoch PHRSR a IÚS

b. Zhodnotenie aplikačného priestoru plánu rozvoja vzhľadom na realizované projekty a relevantné ukazovatele

II. Merateľné ukazovatele plánu rozvoja

Tab.: Zoznam ukazovateľov plnenia plánu rozvoja okresu

Oblasť	Názov merateľného ukazovateľa	Počiatočná hodnota	Cieľová hodnota
A. Oblasť :			
Aktivita A.1.			
B. Oblasť :			
Aktivita B.1.			
C. Oblasť :			
Aktivita C.1.			

III. Aktivity a zásobník projektov

a. Analýza vplyvov (zamestnanosť, podnikateľské prostredie, vzdelanie, sociálne a životné prostredie a pod.)

b. Variantné (alternatívne) riešenia aktivít

IV. Harmonogram, zdroje financovania, gestori realizácie plánu rozvoja

Oblasť	Celkový rozpočet (v tis. EUR)	Výška regionálneho príspevku (v tis. EUR)	Zodpovedný subjekt	Predpokladané termíny začatia a ukončenia aktivity
Oblasť A.				
Aktivita A.1.				
Projekt č.1				
Projekt č.2				
Projekt č.3				
Oblasť B.				
Aktivita B.1.				
Projekt č.1				
Projekt č.2				
Projekt č.3				
Oblasť C.				
Aktivita C.1.				
Projekt č.1				
Projekt č.2				
Projekt č.3				
Celkom				

C. Monitorovanie a hodnotenie plánu rozvoja

I. Gestori a spôsob monitorovania podľa aktivít

II. Časový harmonogram odovzdávania monitorovacích správ